

Nr 129.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra huvudtiteln gjorda framställning angående anslag till avlöningar vid häradsrätterna jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I den till riksdagen avlätna, den 4 januari 1935 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov i avseende å andra huvudtiteln under budgetåret 1935/1936 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen (punkt 19, sid. 42—49) att

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsrätterna, att gälla tills vidare från och med budgetåret 1935/1936,

dels ock till Häradsrätterna: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av 1,426,900 kronor.

Utöver de förändringar, som sammanhånga med de ändrade grunderna för riksstatens uppställning, innebär Kungl. Maj:ts förslag, att medel beräknats för de ökade kostnader, som föranledas av anställandet från och med den 1 januari 1936 av ytterligare tio sekreterare i domsagorna. I sådant hänseende har räknats med en ökning av posterna grundavlöningar m. m. och ålderstillägg m. m. åt icke ordinarie personal med sammanlagt 48,300 kronor. Å andra sidan har räknats med att de från häradshövdingarna inflytande bidragen till avlöning av sekreterare skulle ökas med omkring 4,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft

dels en inom första kammaren av herrar *Karl Mellén* och *Th. Borell* väckt motion, nr 101, vari hemställts, att riksdagen ville i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till häradsrätterna anhålla, att tiden för giltigheten av de i nu gällande domsagostadga av den 26 maj 1933 uti dess 38 § upptagna övergångsbestämmelser måtte utsträckas att gälla tills vidare och intill dess den ifrågasatta allmänna processreformen bleve genomförd,

dels ock en inom andra kammaren av herr *C. Gösta Jacobsson* m. fl. väckt motion, nr 6, vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 6 saml. Nr 129—130.

anhålla, att Kungl. Maj:t ville förelägga nästa års riksdag förslag angående ändrade grunder för å domsagas kansli anställda rättsbildade biträdens avlöningsförhållanden.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

Vad till en början angår motionen I:101, vill utskottet erinra, att 1933 års riksdag i princip uttalat sig för att det tidigare rådande vikariat-systemet vid häradsrätterna skulle upphöra. Förutsättningen härför var emellertid, att häradshövdingarna i de större domsagorna finge till sitt förfogande särskilt kvalificerad arbetskraft, s. k. sekreterare. Då dessa sekreterare icke kunde omedelbart anställas i alla de domsagor, som därav vore i behov, erfordrades en övergångstid för genomförandet av den nya ordningen. I 38 § andra stycket av domsagostadgan den 26 maj 1933 (nr 309) har denna övergångstid fastställts till den 1 juli 1935. Intill denna dag äger förste eller andre notarie under de förutsättningar och i den omfattning, som angivas i 24 § av 1925 års domsagostadga, fortfarande förordnas att förvalta häradshövdingämbete. Under samma övergångstid må likaledes i domsaga, där sekreterare icke finnes anställd, häradshövdingen kunna erhålla tjänstledighet i den omfattning, som medgivits i 19 § av sistnämnda stadga.

I förevarande motion har nu yrkats, att berörda övergångsbestämmelse måtte utsträckas att gälla tills vidare och intill dess den ifrågasatta allmänna processreformen bleve genomförd.

Såsom förut framhållits, har Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskat medel till avlöande från och med 1 januari 1936 av ytterligare 10 sekreterare. Då för närvarande antalet sekreterare uppgår till 36, skulle från och med sagda tidpunkt finnas sammanlagt 46 sådana befattningshavare, vilket antal — enligt vad av statsverkspropositionen framgår — tills vidare finge anses svara mot behovet av den kvalificerade arbetskraft, varom här är fråga.

Utskottet har för sin del ansett sig böra tillstyrka anvisande av medel för avlöande av nämnda antal sekreterare. Vid sådant förhållande har utskottet ansett det kunna ifrågasättas, huruvida tillräckliga skäl föreligga för den av motionärerna föreslagna utsträckningen av domsagostadgans övergångsbestämmelser.

Sedan en inom justitiedepartementet utarbetad promemoria, däri föreslagits, bland annat, att giltighetstiden för övergångsbestämmelsen i 38 § andra stycket av 1933 års domsagostadga måtte utsträckas att gälla till och med innevarande års utgång, varit utremitterad till vederbörande myndigheter och enskilda sammanslutningar för yttrande, har utskottet beretts tillfälle att taga del av de till Kungl. Maj:t i ärendet inkomna utlåtandena. Här må allenast anmärkas, att Svea hovrätt funnit starka skäl tala för en utsträckning av övergångstiden, på sätt i promemorian föreslagits, men att hovrätten icke ansett tillräckliga

skäl föreligga för en ytterligare förlängning av nämnda tid. I samma riktning hava rikets övriga hovrätter uttalat sig. Jämväl flertalet häradshövdingar hava intagit en ståndpunkt motsvarande hovrätternas.

Den i promemorian ifrågasatta utsträckningen av övergångsbestämmelsen har utskottet funnit välbetänkt. Utskottet förutsätter dock, att, då så befinnes erforderligt, undantag må medgivas från 1933 års domsagostadgas bestämmelser om vikariat för häradshövding, så att vikariatet jämväl efter den 1 januari 1936 må kunna anförtros i domsaga tjänstgörande förste eller andre notarie.

Vad härefter angår motionen II:6, har utskottet inhämtat, att frågan om de å domsagas kansli anställda rättsbildade biträdenas avlöningsförhållanden är föremål för uppmärksamhet inom justitiedepartementet samt att densamma upptagits till behandling i förenämnda promemoria. Sålunda hava uppgifter infordrats rörande, bland annat, det antal biträden av angivet slag, som hovrätterna efter häradshövdingarnas hörande funne minst erfordras för behörig skötsel av varje inom dess domvärjo belägen domsaga. Enligt uttalande i promemorian vore avsikten, att samtliga de rättsbildade biträden, som oundgängligen krävdes för domsagornas behöriga skötsel, skulle erhålla avlöning, huvudsakligen utgående av statsmedel. Då den av motionärerna åsyftade frågan sålunda är under övertvägande inom justitiedepartementet, har utskottet ansett, att motionen II:6 ej bör föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet har endast velat uttala, att blivande förslag i ämnet i princip bör så utformas, att kostnaderna för de nya biträden, som befinnas erforderliga för domsagornas skötsel utöver dem, som för närvarande finnas anställda, icke må drabba häradshövdingarna.

Till förslaget om medel till avlöande av ytterligare sekreterare har utskottet redan tagit ställning. Då vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit riksdagen under förevarande punkt ej givit utskottet anledning till annan erinran än att utskottet funnit sig böra föreslå viss mindre ändring av avlöningsstatens uppställning, hemställer alltså utskottet,

I:o) att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

Utgifter.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:
 - a) Lön, tjänstgöringspenningar och förvaltningsbidrag kronor 716,600

b) Ersättning till vissa vikarier för häradshöv- dingar, för- slagsvis	<u>kronor 15,000</u>	kronor	731,600;
2. Avlöningar till icke-ordinarie per- sonal:			
a) Grundavlöning- gar m. m.	<u>kronor 687,000</u>		
b) Alderstillägg m. m., förslags- vis	<u>» 26,700</u>	»	713,700
3. Särskilda löneförmåner till ordina- rie och icke-ordinarie tjänstemän		»	96,000
4. Arvoden åt tingstolkar		»	4,000
			<u>Summa kronor 1,545,300</u>

Särskilda uppbördsmedel.

Bidrag från häradshövdingarna till avlönande av viss icke-ordinarie per- sonal	<u>kronor 118,400</u>		
			<u>Nettoutgift kronor 1,426,900;</u>

b) till *Häradsrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av 1,426,900 kronor;

II:o) att herrar Melléns och Borells förenämnda motion, I:101, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda; samt

III:o) att herr Jacobssons m. fl. förenämnda motion, II: 6, ej heller må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 maj 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Asplund*, *Borell*, *Wallés*, *Gustafsson* i Benestad, *Bergström*, *Petrén*, *Tham* och *Lindström*, samt

från andra kammaren: herrar, *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Jansson*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Persson* i Fritorp och *Andersson* i Ovanmyra.

Reservation

av herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Borell*, *Tham*, *Magnusson* i Skövde, *Holmgren* och *Persson* i Fritorp.
